

14 aprilie 2020

COVID-19 Știri Legislative

În acest număr:

1. Desfășurarea procedurilor arbitrale în contextul actual. Întrebări și răspunsuri

Desfășurarea procedurilor arbitrale. Întrebări și răspunsuri

Acest document conține o serie de răspunsuri sintetice și pragmatice în ceea ce privește anumite probleme-cheie în legătură cu organizarea procedurilor arbitrale în contextul recentelor evoluții ale epidemiei COVID-19.

1. Sunt procedurile arbitrale suspendate pe durata crizei COVID-19?

În ceea ce privește procedurile arbitrale care se desfășoară sau au sediul în România, răspunsul este: în principiu, nu.

Decretul Președintelui nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României („Decretul 195/2020”) prevede doar măsuri privind suspendarea cauzelor civile aflate pe rolul instanțelor judecătorești naționale, cu excepția cauzelor considerate urgente¹. Aceste măsuri se datorează caracterului esențialmente public al procedurii judiciare în România, cu audieri în persoană programate frecvent și pentru fiecare etapă a procedurii.

Spre deosebire de judecata în fața instanțelor de drept comun, arbitrajul este o jurisdicție alternativă, având în esență un caracter privat (cu unele excepții impuse de ordinea publică și alte dispoziții imperative, regulile care guvernează desfășurarea arbitrajului sunt alese sau stabilite de către părți și tribunalul arbitral).

Faza scrisă a procedurilor arbitrale se desfășoară de obicei de la distanță, documentele fiind depuse prin mijloace electronice, în timp ce participanții la procedură comunică prin email sau conferințe telefonice. Întâlnirile în persoană au loc de obicei doar în timpul fazei orale a procedurii, atunci când se organizează audieri cu toate persoanele implicate.

¹ Pentru detalii a se vedea Știrile Legislative din data de 16 martie 2020 - *Starea de urgență în România. Decretul prezidențial*
http://www.tuca.ro/web/pdf/ro/Stiri_Legislativ_e_COVID_19_Starea_de_Urgenta_Decretul_Tuca_Zbarcea_Asociatii_16_martie_2020.pdf

Cu toate că tribunalele arbitrale au dreptul de a prelungi termenele din arbitraj sau de a modifica calendarul procedural atunci când motive justificate o cer, procedurile arbitrale aflate în faza scrisă nu ar trebui să fie în mod normal afectate de starea de urgență instituită prin Decretul 195/2020.

Situația este însă diferită în cazul acelor proceduri arbitrale care se află în faza orală. Din motive legate de siguranța întâlnirilor în persoană, unele instituții de arbitraj, între care și Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României (CCIR), au recomandat amânarea audierilor în persoană programate în această perioadă². Cu toate acestea, chiar și în aceste cazuri, părțile și tribunalele arbitrale pot avea în vedere soluții alternative, precum audieri organizate de la distanță sau alte măsuri, astfel cum vom discuta mai jos.

În ceea ce privește procedurile arbitrale care se desfășoară sau au sediul în afara României, răspunsul este similar: în principiu, acestea nu sunt suspendate, sub rezerva regulilor procedurale și măsurilor publice instituite la locul arbitrajului sau aplicabile instituției de arbitraj care organizează procesul.

2. Se pot iniția proceduri arbitrale în această perioadă de criză?

Da. Având în vedere că activitatea instanțelor române este momentan suspendată, cu excepția judecății cauzelor urgente, ar fi chiar recomandabil ca părțile să aleagă arbitrajul, dacă un acord în acest sens poate fi obținut. În plus, arbitrajul pare alternativa preferabilă deoarece este de așteptat ca instanțele naționale să fie excesiv de aglomerate la reluarea activității după încetarea situației de urgență, ceea ce poate duce la întâzieri în judecata cauzelor.

Multe instituții de arbitraj au reguli speciale de procedură de urgență care asigură soluționarea rapidă a acelor litigii care privesc sume mici de bani, sentințele arbitrale fiind pronunțate în doar câteva luni. Părțile pot, de asemenea, agreea să supună litigiul regulilor de procedură de urgență indiferent de valoarea sumei disputate.

Arbitrajul este o opțiune chiar și în acele cazuri în care litigiul se află deja pe rolul instanțelor naționale. Părțile ar putea încheia un contract („compromis”) care să permită soluționarea disputei în arbitraj, punând astfel capăt cauzei aflate pe rolul instanței de judecată. Așa cum am precizat, o asemenea alternativă ar putea fi una atractivă deoarece ar permite soluționarea mai rapidă a litigiului. Pe de altă parte, o astfel de opțiune ar putea să nu fie una fezabilă în cazul acelor litigii care se află în stare avansată de judecată sau pentru care au fost deja antamate cheltuieli considerabile.

3. Pot avea loc audieri în persoană pe durata crizei COVID-19?

Pentru acele audieri programate să aibă loc în România răspunsul este: în principiu, nu. Pe durata stării de urgență au fost instituite restricții severe de circulație, a fost interzis, ca regulă, accesul cetățenilor străini pe teritoriul României, iar zborurile efectuate de operatorii aerieni au fost considerabil restricționate.

² A se vedea comunicatul disponibil la <https://ccir.ro/2020/03/16/anunt-privind-activitatea-curtii-de-arbitraj-pe-intreaga-perioada-declararii-starii-de-urgenta-16-martie-16-aprilie-2020/>

Având în vedere că judecata cauzelor civile aflate pe rolul instanțelor naționale, cu excepția celor urgente, este suspendată pe durata stării de urgență, un raționament similar ar fi aplicabil și în cazul audierilor din arbitraj, deși Decretul 195/2020 nu reglementează materia arbitrajului ca atare. Se poate aprecia că organizarea unor audieri în persoană în proceduri arbitrale pendinte nu justifică cerința urgenței.

Cât privește audierile în persoană organizate în afara României, răspunsul va depinde de regulile aplicabile la locul audierilor. Cu toate acestea, așa cum am precizat, unele instituții de arbitraj au recomandat amânarea întâlnirilor în persoană în această perioadă.

4. Sunt audierile la distanță sau prin videoconferință o opțiune potrivită pentru înlocuirea audierilor în persoană?

În principiu, da, cu anumite rezerve determinate de faptul că această opțiune ar putea să nu fie una potrivită în toate cazurile.

Spre exemplu, este posibil să fie dificilă organizarea unor audieri de la distanță atunci când există un număr mare de participanți (de exemplu, mulți martori sau experți care trebuie audiați). De asemenea, pot apărea anumite probleme legate de confidențialitatea procedurii sau de asigurarea respectării unor reguli (precum împiedicarea participării la audiere a unor persoane care nu trebuie să ia parte la aceasta).

Poate fi, de asemenea, dificilă asigurarea unei eficiente utilizări a timpului alocat audierilor (de exemplu, atunci când părțile se află pe fusuri orare diferite) sau menținerea concentrării participanților (de exemplu, atunci când audierile sunt programate să aibă loc pe parcursul mai multor zile consecutive). Trebuie de asemenea avute în vedere posibile întreruperi cauzate de funcționarea necorespunzătoare a echipamentelor tehnologice.

Orice asemenea dificultăți nu sunt însă insurmontabile și vor fi cel mai probabil depășite în perioada ce urmează, având în vedere și avantajele incontestabile ale organizării audierilor de la distanță (precum reducerea costurilor de transport, cazare și locație). Chiar și în arbitrajele în curs, părțile și tribunalele arbitrale pot discuta și agreea unele soluții care să permită continuarea procedurii, așa cum vom arăta în cele de urmează.

5. Ce măsuri pot fi luate pentru a asigura continuarea în bună regulă a arbitrajelor în curs?

Deși tribunalele arbitrale au ultimul cuvânt asupra acestor aspecte, este recomandabil să se organizeze conferințe pentru administrarea cauzei în care participanții la arbitraj să discute impactul situației actuale asupra calendarului procedural.

Părțile și tribunalul arbitral pot discuta și agreea asupra uneia sau mai multor măsuri care să permită continuarea în bună regulă a procedurii arbitrale în această perioadă, după cum urmează:

- a) Depunerea tuturor documentelor exclusiv prin mijloace electronice, fără transmiterea acestora și în format fizic;
- b) Soluționarea cauzei exclusiv pe baza probelor scrise depuse, fără organizarea de audieri;

- c) Dacă totuși sunt necesare, organizarea audierilor de la distanță sau prin videoconferință, în totalitate sau în parte;
- d) Adoptarea unor măsuri pentru organizarea în condiții optime a oricăror audieri desfășurate exclusiv de la distanță precum: identificarea acelor martori și experți a căror audiere este cu adevărat necesară, stabilirea acelor aspecte pe care părțile se pot pune de acord, cu întocmirea unei liste comune a aspectelor nedisputate care nu mai trebuie abordate; pregătirea unei liste a aspectelor disputate astfel încât obiectul audierilor să fie limitat la discutarea acestora; renunțarea la concluziile orale finale, cu depunerea de concluzii scrise după audieri.

anca.puscasu@tuca.ro

ruxandra.nita@tuca.ro

Editori

Știri Legislative - COVID-19 reprezintă răspunsul nostru în contextul epidemiei de coronavirus din România. Firma noastră a constituit un grup de lucru dedicat gestionării implicațiilor juridice născute în contextul răspândirii COVID-19. Avocați din departamentele de conformare/reglementare, drept societar și comercial, asigurări, dreptul muncii, litigii și arbitraje, insolvență, achiziții publice, protecția datelor cu caracter personal, precum și consultanți specializați în domeniul fiscal și vamal vin în întâmpinarea clienților cu sfaturi și asistență pe subiecte specifice situațiilor de criză economică: restructurări, analiza și (re)negocierea contractelor (inclusiv a celor colective și individuale de muncă), executarea contractelor afectate de forță majoră și impreviziune, deblocarea raporturilor pre-litigioase etc. Pentru a fi la curent cu noutățile în acest domeniu, puteți accesa resursele disponibile la următorul link:

<http://www.tuca.ro/covid-19/>

Anca Pușcașu
Partner
+4 0374 136 307
anca.puscasu@tuca.ro

TUCA ZBARCEA ASOCIATII

Șos. Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, Aripa de Vest, et. 8
Sector 1, 011141, București, România
T + 4 021 204 88 90
F + 4 021 204 88 99
E office@tuca.ro
www.tuca.ro

Acest material informativ are numai un caracter orientativ. Scopul său nu este de a oferi consultanță juridică cu caracter definitiv, care se va solicita conform fiecărei probleme legale în parte. Pentru detalii și clarificări privind oricare dintre subiectele tratate în Buletinul Legislativ, vă rugăm să contactați avocații susmenționați..